СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 249. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця, 25-го жовтня 1935. — VOL. XLIII. No. 249. Jersey City, N. J., Friday, October 25, 1935 THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ІЩЕ РАЗ ЗАПЕВНЯЄ ПРО НЕВТРАЛЬНІСТЬ

ЧАРЛСТОН (Савт Каролайна). — По дорозі зі своїх 3-тижневих вакацій до Білого Дому президент Рузвелт виголосив тут до яких 20,000 осіб, що зібралися на парадну площу коло цитаделі, військової колеґії стейту Південної Верджінії, довшу промову, в котрій він звернув увагу головно на два питання, а саме на промисловий і торговельний рух у краю та на відношення Америки до італійсько-етіопської війни.

Щодо першого питання, президент Рузвелт заявив, що край зовсім певно вже оживає економічно. Всюди, говорив він, слідно виразно оживлення бизнесу. Це вже не здогад, а факт, який кождий може спостерігати. Переконався він про це, говорив президент, підчас своєї подорожі по розлогих просторах Злучених Держав.

Щодо другого питання, президент іще раз заявив, що він далі буде робити всякі зусилля й заходи, щоб не допустити до вмішання Америки у війну за океаном.

АМЕРИКА ДУМАЄ ПРО МОРСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд готов узяти участь у міжнародній конференції для обмеження морських зброєнь, яку думає скликати Анґлія до Лондону в першій половині грудня.

Офіціяльного запрошення на конференцію уряд Злучених Держав іще не дістав, але анґлійський уряд уже видно неофіціяльно розвідувався, яке становище займе до цеї пропозиції американський уряд.

УРЯД СЛІДКУЄ ЗА АҐІТАТОРАМИ.

ВАШИНҐТОН. — „Федеральна запомогова адміністрація" дістала від „адміністрації тимчасової надзвичайної допомоги" в стейті Ню Йорк звіт про діяльність комуністичних і інших аґітаторів.

ЗАЛІЗНИЦІ СОБІ ЗА РЕКОРДИ СКОРОСТИ.

ОКСФОРД (Небраска). — Урядники Берлінґтонської залізниці кажуть, що поїзд цього підприємства, що називається „Марк Твейн" та курсує між Шікаґом і Денвером, досягнув рекордової скорости 122 миль на годину.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВІДПРАВЛЮВАННЯ ТОВАРИШІВ З РОБОТИ.

НЮ ЙОРК. — Щоб запротестувати проти відправлення з роботи 10 процентів робітників „бюра надзвичайної допомоги", 6,000 робітників, що осталися при роботі, постановили здержати працю на 3 години.

Про постанову здержати роботу рішив „Союз робітників на запомогових роботах".

ТАКА ДОЛЯ БАНДИТА.

НЮАРК (Ню Джерзі). — В одній місцевій коршмі допали у вівторок вечером невисліджені поліцією бандити відомого короля пивних бутлеґерів, Артура Флеґенгаймера, звісного під імям „Доча Шулца", та ранили його поважно вистрілами з машинового кріса. З Дочом Шулцом ранено теж його товариша. Доча Шулца відставлено до шпиталю з двома кулями в череві.

Поліція здогадується, що це помста іншої шайки рекетірів, котрій Доч Шулц увійшов у дорогу.

НОВІ „НАЙРОВІ" РОБІТНИЧІ КОНТРАКТИ.

ВАШИНҐТОН. — Перед федеральною торговельною комісією має незадовго відбутися переслухання в справі нової угоди між тютюновими гуртівниками й робітниками промислу, котра назагал іде слідами давньої „Найри".

Цей контракт постановляє, що робітники мають працювати по 40 годин на тиждень. Мінімальна тижнева заплата виносить від 14 долярів у містах з 25,000 мешканців до 16 долярів у містах з 500,000 мецканців.

САМОГУБСТВО В ПЕРЕДОДЕНЬ ШЛЮБУ.

ГИЛСАЙД (Ню Джерзі). — Вдова Маргарета Рей ждала в понеділок вечором свого нареченого, 59-літнього вдівця Едварда Ландсберга, щоб обговорити подробиці їх шлюбу. Як наречений не прийшов, вона пішла до його дому. Дзвонила до двері, але ніхто їй не відповідав. По кількох годинах вона зайшла туди ще раз. Двері дому були відчинені, а на коридорі вона зачула світляний ґаз. Повідомила поліцію. Лікар, що приїхав з поліційним амбулянсом, ствердив, що Ландсберг був нежививий уже кілька годин. У день, котрий вони визначили на шлюб, вона пішла до погребника умовлятися за похорон нареченого.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ЗАГОВОРУ.

НЮ ЙОРК. — Перед федеральним судом має незадовго відбутися розправа 82 торговців солодководною рибою за нарушення закона проти трестів. Прокураторія каже, що вони змовилися ставити високі ціни за цю рибу, а як котрий торговець не хотів продавати по такій високій ціні, то заговірники грозили йому фізичними побоями. 12 обвинувачених уже призналися до вини, щоб не ставати перед присяжними суддями.

ГЛУПИЙ ЖАРТ, ЧИ ЗЛОЧИНСТВО?

В місцевости Найек, Ню Джерзі, хтось стрілив у поїзд залізниці Ірі, що возять до Ню Йорку мешканців з підміських околиць. Куля ранила тяжко Едварда Бувінкела. Поїзд задержано, раненого всаджено на автомобіль та відвезено до шпиталю, де лікарі виняли йому кулю. Заряд залізниці підозріває, що вистріл був вислідом злочинного заговору проти залізниці, який недавно проявлявся киданням каміння на поїзд цеї залізниці. Поліція не вихлючає глупого жарту.

ПОШЕСТЬ СЕКТАНТІВ НА ЗАКАРПАТТІ.

По війні заявилась на Закарпатті ціла маса ріжного роду сектантів. Вони ходять по селах та впихають людям ріжні брошурки й образки. Люди відпекуються і навіть не хочуть брати до рук тих книжечок. Ті всякі „байбельники" ходять цілими громадами та терирорізують гр.-кат. населення; вони взивають навіть, щоб люди викидали з хат хрести і святі образи та вигнали з села священиків. Не тяжко догадатись, чия це робота. Оці большевики найбільше дошкулювали в околицях Ужгороду, а навіть самі почали по хатах нищити хрести та образи. Обурені люди в одному селі кинулись на тих зайд і хотіли добре їх причвити. Тоді-чейка поліція взяла їх під свою опіку і відставила до суду в Ужгороді.

12 ТРУПІВ ПІД ПІДЛОГОЮ.

В Ясах (Румунія) направляв столяр в одному мешканні підлогу і відкрив під нею 12 перегнилих людських трупів. Слідство викрило, що в цьому домі жив голосний бандит Ткачук, якого й арештовано. Бандит признався, що він при помочі одної гарної жінки заманював до свого мешкання мужчин, яких убивав, ограблював і закопував під підлогою, обливши формаліною. Тим способом зґинули з його рук кільканацять мужчин. Арештований не хоче покищо зрадити імени своєї спільнички. Тимчасом поліція старається викрити імена вбитих мужчин.

ФРАНЦУСЬКИЙ СЛОВАР ГОТОВИЙ ПО 50 ЛІТАХ ПРАЦІ.

З Парижа повідомляють про викінчення праці над виданням словника французької мови заходом Французької Академії. В 1635 р. засновано цю академію якраз для видання словника. Перше його видання появилося в 1694 р., опісля було 6 видань, а в листопаді 1885 р. академія рішила приступити до нового видання. У вересні ц. р. було останнє голосування Французької Академії і вона приняла останню редакцію словника, що тепер піде до друку.

ВПРОДОВЖ 20 ЛІТ МАВ КУЛЮ В ГОЛОВІ.

Підчас боїв на російському фронті в р. 1915. ранений був у голову чехословацький артилерист Бухаль. Лікарі вратували йому життя, але куля лишилася в голові. Дуже часто відчував він страшні болі, але лікарі нічого не могли йому порадити. Цього року, в літніх місяцях створився Бухалеви на шиї великий болак. Інвалід гадав, що буде вмирати. Але боляк тріс, а з матерією вилинула теж куля.

ВАРШАВСЬКИЙ КУПЕЦЬ ПЕРЕД СУДОМ ЗА ОБРАЗУ КАНЦ. ГІТЛЕРА.

Перед варшавським окружним судом ставав варшавський купець Гольберштадт, обвинувачений у тому, що образив канц. Гітлера. Тому кілька місяців підсудний дістав від якоїсь німецької фірми оферту. Але відіслав її назад, а на коверті помістив дописку: „Доки Гітлер і його банда панують у Німеччині, не хочу мати з вами нічого спільного". Німецькі власти задержали лист на почті і переслали його до польського міністерства закордонних справ, а міністерство передано всю справу прокураторові, що виготовив проти Гальберштадта акт обвинувачення.

КУЛЯ ПЕРЕЙШЛА КРІЗЬ ГОЛОВУ І ХЛОПЕЦЬ ЗДОРОВ.

Правдиве щастя має едмонтонський хлопець Кіт Ватсон. Він вибрався за місто на полювання і, йдучи, не хотячи торкнув курок стрільби. Стрільба випалила і 22-каліброва куля попала йому в чоло, на цаль вище ока, й вийшла вершком голови, зробивши в голові півтора-цалевий тунель. Нефортунний мисливець завдячує життя тільки тій обставині, що куля не попала в мозок, а тільки пересунулася попри нього. Після припадку хлопець не стратив притомности ні на хвилину, а приложив хустку до рани й вернувся до міста. Другого дня з завязаною головою далі продавав ґазети.

ВЛОМ ДО КАСИ В БІЛИЙ ДЕНЬ.

До контори виміни під фірмою Львівське Кредитове Товариство при вул. Леґіонів ч. 33 вломилися в часі обідової пори два злодії і, розпоровши касу, почали її випорожнювати. Наразі до контори вернувся один урядовець і застав їх при роботі. Злодії вхопили один пакет, у якому замісць сподіваних грошей знаходились долярівки, і кинулися втікати. На площі Голуховських прохожі придержали одного грабіжника, а другий утік. Арештованим показався Сімон Фрім, знаний вломник. Контора дістала назад свої долярівки, а за розбиту касу, що була асекурована, дістане відшкодування.

БОМБА В КАЛУШІ.

Власник склепу в Калуші, Бернар Фукс, дістав перед кількома днями лист, у якому анонімний автор зажадав зложити у вказаному місці 1,000 зл. під загрозою „неприємних наслідків". Одначе Фукс злегковажив це письмо і не повідомив навіть поліції. Тодії хтось підкинув до його склепу бомбу, яка не вибухла. Було в ній 100 гр. вибухового матеріялу, амоніту, що походив з місцевого складу спілки „Тесп". Справою занялась поліція.

БІЙКА НА МЯЧЕВИХ ЗМАГАННЯХ.

Підчас мячевих змагань, що відбувалися в німецькому містечку Штрут біля Ерфурту, публика ввійшла на грище і поділена на дві групи почала звичайну бійку при помочі палиць, каменів та пястуками. Кільканацять осіб було ранених, а одна з них померла в дорозі до лічниці.

ГОЛОВА КОМУНІСТІВ І БАНДИТКА.

В Києві жила Ройза Вакс. Вона була заступницею голови краєвого комітету і головою провірочної комісії комуністичної партії. Видко, що жидівське походження й минуле дали їй до того право.

Але ось виявилося, що та сама Ройза Вакс була спільницею шайки під проводом Мошка Япончика (свій до свого!), розстріляного 1929 року. Видко через його протекцію, або якихсь інших жидівських спільників, вона дісталася на одно з вищих становищ у комуністичній партії. Вона навіть дістала ордер „Червоного Прапору" і спеціяльну пенсію за... заслуги для революції.

Нас воно ані трохи не дивує, бо, як сам Ленін був сказав, на трох большевиків припадають два бандити. Але той третій, „порядний", ніколи не стане на верхах, бо там гідні лише стати Ройзи Вакси і Мошки Япончики.

Про людське око Ройзу арештували.

КОМУНІЗМ В ОНТЕРІЙСЬКИХ ШКОЛАХ.

Р. Гілц з Торонта, головний секретар уряду релігійного виховання, переслав звіт до головного синоду анґліканської церкви в Канаді, де оскаржує, що в онтерійських школах вщіплюють дітям безбожництво і комунізм. Гілц каже, що один шкільний інспектор в Онтеріо ствердив в одній школі понад усякий сумнів ширення комунізму серед шкільної молоді. Большевики заложили молодечий клюб, де навчають дітей, що нема Бога, що біблія це фальш і намовляють, щоб діти відмовляли послуху королеві і британським державним інституціям.

Наскільки відомо, Онтеріо не є одинока провінція, де большевицькі безбожники псують шкільну молодь. Щоб про це переконатися, вистарчить заглянути хочби до Вінніпеґу.

ЯК ЖІНКА ПЕРЕМОГЛА ЛЕОПАРДА.

Анґлійські ґазети доносять з Йоганесбургу в Африці: В полудневій частині бувшої бурської републики кілька тижнів викликав страх серед населення величезний леопард, котрий нападав на людей і на худобу. В районі „виступів" того леопарда на малій залізничній стації осталася сама дома жінка одного залізничника на імя Джан Тридл. Муж її кудись вийхав у службових справах. Молода жінка сиділа при телеграфічнім апараті й надавала депеші. Втім почула шелест за плечами. Вона оглянулася й побачила, що в кімнату всунувся леопард через півві́дхилені двері. Хижак дивився на неї горючими очима і от-от хотів кинутися на жінку. Одначе вона бистро кинулась до шафи, вхопила слоїк з сірчаним квасом і в ту хвилину, коли хижак хотів уже скочити, виллляла на нього пекучий плин. Заревів хижак з болю, скочив, але, вдаривши головою до стіни, впав. Сірчаний квас випік йому очі. Леопард кидав собою, вдаряв ся об ріжні предмети, падав і вкінці, дуже стомившися, звалився безсильно на землю. Нещасна жінка пересиділа кілька годин на шафі, поки не вернувся муж і не добив осліплого звіря.

КОГО Й ЗА ЩО СУДИТИМУТЬ У ПРОЦЕСІ ЗА ВБИВСТВО МІНІСТРА ПЕРАЦЬКОГО

ЛЬВІВ. — Польська преса доносить, що на день 18-го листопада визначено процес у справі вбивства міністра Перацького. На лаві обвинувачених засядуть 12 людей, а саме: Степан Бандера літ 26, Микола Лебідь літ 25, Дарія Гнатківська літ 23, Ярослав Карпинець літ 30, Микола Климишин літ 26, Богдан Підгайний літ. 31, Іван Малюца літ 25, Яків Чорний літ 28, Евген Качмарський літ 25, Роман Миґаль літ 24, Катерина Зарицька літ 21, Ярослав Рак літ 27.

Бандера, Лебідь, Гнатківська, Карпинець, Климишин, Підгайний і Малюца є обвинувачені в тому, що приготовляли замах і безпосередньо допомагали в убивстві. Інших підсудних обвинувачено в тому, що облекшили втечу головному вбивникови, Грицеви Мацейкови. Карпинець зробив нібито бомбу, яку Мацейко кинув, а яка не вибухнула.

Організаторами замаху буцімто були Лебідь і Гнатківська. Микола Лебідь, якого псевдонім був „Скиба", є власне тим здогадним учасником замаху, якого німецькі власти арештували на своїй території й видали Польщі.

Вбивство виконав, як каже акт обвинувачення, Гриць Мацейко (псевдонім "Ґонта"). По вбивстві, коли за ним гнала поліція, Мацейко схоронився в домі при вул. Окульник ч. 5 і на останньому поверсі скинув із себе плащ та капелюх, по яких його могли пізнати, вийшов спокійно на вулицю й замішався в товпу. З Варшави він утік того самого дня, а з Польщі щойно по деяким часі.

Акт обвинувачення є дуже обширний і видруковано його в формі книжки. Боронитимуть самі українські адвокати. Головним обвинуваченим грозить кара смерти.

ЗА ЛЕТЮЧКИ О. У. Н.

ЗОЛОЧІВ (Галичина). — В Золочеві відбулася розправа проти Степана Гулика, крамаря кооперативи „Згода" в Почапах. Закидали йому приналежність до ОУН і поширювання летючок. В акті обвинувачення говориться, що 22-го червня б. р. Гулик закопав під мостом летючки. Про це довідалася поліція довірочно і зарядила пильнування моста. Коли підсудний прийшов по летючки, схопила його поліція на гарячім учинку. Присяжні судді заперечили питання щодо приналежности Гулика до ОУН, зате потвердили його вину в переховуванні й поширюванні летючок. Трибунал засудив Гулика на два роки вязниці.

СВЯТО НАРОДНЬОЇ ПІСНІ.

ЛЬВІВ. — Заходом львівської філії „Просвіти" відбулося в неділю, 6-го жовтня б. р., Свято Пісні, попис повітових просвітянських хорів. Участь у святі взяли двананцять хорів із сіл, що є в околиці Львова. Свято розпочалося польовою Службою Божою, а потім дефілядою просвітянських хорів. Приґравала орхестра з Підберець. Після дефіляди получені мішані хори відспівали просвітянський гимн. Опісля була промова про значіння рідної пісні, про важливу працю просвітянських хорів та про її великий виховний вплив. З черги поодинокі хори відспівали по дві-три пісні. Під кінець получені хори відспівали „Єднаймося, діти України" й національний гимн. Комісія признала першу нагороду (Альбом У. С. С.) мішаному хорови з Запитова, другу таку саму нагороду хорови з Підберезець, третю нагороду (Велика Історія України) хорови з Солонки, четверту нагороду (Збірник пісень) хорови з Ременова. Під вечір почалися національні танки.

САНКЦІЇ БУДУТЬ ВІДЛОЖЕНІ.

РИМ. — Італійський уряд звернувся через свого амбасадора в Парижі до Франції й Анґлії, щоб відложити переведення санкцій проти Італії й тим дати Італії нагоду до закінчення її конфлікту з Етіопією мирним шляхом. Санкції мали би бути застосовані проти Італії з днем 31-го жовтня.

ВИКАЗУЮТЬ ДОБРУ ВОЛЮ.

РИМ. — Уряд зарядив забрати з Лібії в Африці дві дивізії війська. Анґлія відкликала з Середземного моря кілька воєнних кораблів. На ділі те все не має великого воєнного значіння. Зате воно має значіння символічне. Тими поступками Італія й Анґлія маніфестують намір ліквідувати італійсько-анґлійське напруження.

ВИБОРИ ПІД КЛИЧЕМ ЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН. — Нові вибори відбудуться в Анґлії 14-го листопада. Премієр Болдвин заявив, що як він знову мав би остатися при владі, то тільки під тою умовою, що виборці виразно заявляться за те, що має бути збільшена збройна сила. Інакше він не міг би перебрати ґарантії за дальшу судьбу краю, який може бути кождої хвилі замішаний у воєнну завверуху. А що так може легко статися, це видно найкраще по тім, що тепер діється в Европі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Se nd Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accept l for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

246 ВІДДІЛІВ

Вправді не сталося нічого такого, щоб підносити страшний лямент, бо ніщо не валиться, ні ніщо не пропадає, але є фактом, що в біжучім році начисляе наша організація 246 таких відділів, у яких є тепер менше число членів, ніж було з кінцем минулого року. Так пишеться в листах, висланих з головної канцелярії У. Н. Союза до відділових секретарів. Пишеться там іще й про інші відділи, які збільшили число членів, але нам особливо на серці оті 246 відділів.

Всі ми дуже добре знаємо, що діється по інших асекураційних організаціях, включно до великанських американських компаній. Знаємо теж, що депресія далася добре в знаки нашому членству, яке належить до робітничої кляси. І тому добре розуміємо причини, чому згадані відділи потратили членів. З власної волі члени не покидають У. Н. Союза. Це всі ми добре знаємо, як і знаємо те, що тільки крайня нужда викидає їх з рядів нашої організації.

Та якіб ті причини не були, оправдані чи ні, виправдані нуждою чи не виправдані легкодушністю, для нас рішаючим є те, що члени відійшли. Того факту не хочемо збувати мовчанкою і з ним числимось. А числячися з ним, не можемо допустити, щоби біжучий рік був закінчений у згаданих 246 відділах з таким убутком членів. Тому ті, що суспендовані, повинні знову знайтися в рядах нашої організації, а крім того повинні бути придбані нові члени.

Неодин з відділових урядників, а зокрема секретарів, прочитавши нове письмо з головної канцелярії, похитає тільки головою та подумає собі: Говоріть чи пишіть собі здорові. Тай на тім справа скінчиться. Цілком певно, що будуть такі урядники, і в тім найбільше наше лихо. Асекураційна кампанія не знає просьб. Вона ставить вимогу до своїх агентів. І або виконав, або пішов. В нас інакше. В нас усе залежить головно від доброї волі, патріотизму і свідомости тих, що мають уже, так би сказати, титулом свого уряду дбати про приєднування нових членів до Союза. Бо в тім саме лежить велика моральна цінність такої організації як У. Н. Союз. У тім лежить саме і вартість моральна тих, що до такої організації належать і для неї працюють. І чи вже те саме не повинно бути великою заохотою для всіх думаючих і ідейних людей працювати з запалом для такої організації, якою є У. Н. Союз? Памятаймо, що коли хочемо, щоб У. Н. Союз був далі народньою установою, щоб він був нашою спільною власністю і щоб ми в нім і по відділах рядили, то не можемо допускати до цього, щоб зменшалося його членство. Про це хай памятають: кождий відділ зокрема, кождий урядник і кождий член.

Ланселот Лотон (Лондон).

УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ

Ще недавно навіть само слово „Україна" було майже невідомим; нині навіть ті, що не цікавляться спеціяльно політикою, питають: Що таке Україна? Або: Де є Україна? Воно є дивним, що треба аж ставити такі питання про націю колись славну між іншими націями та яка й сьогодні існує, але вже не має своєї самостійности. Але вже сам факт, що питають про неї, є доказом, що змова, щоб її затаїти, якої жертвою впала Україна, зближається до кінця, і нарешті її справа стає голосною.

На протязі двох і пів століття українська нація, яка має свою понадтисячлітню історію, не була в гурті вільних народів. В періоді до війни вона являлася на мапі під назвою „Україна" останній раз як незалежна нація у сімнацятому віці. Вкінці її підбили Великороси, чи Москвичі і втілили у свої домінії. Вони то затерли навіть назву „Україна", замінюючи її злобно назвою „Малоросії". Їх тактикою було заперечити і заховати навіть існування тієї національности, яку вони ось так здавили. В 1863 році була зроблена в одному розпорядку міністра внутрішніх справ така заява: „Ніколи не було, нема і ніколи не буде малоруської національности". Цей афоризм вперто повторювали Великороси до нинішнього дня. В девятнацятому віці, коли то мало уваги звертали на питання національности, він іще якось уходив. Та в нинішніх часах, коли національність є справою першорядної ваги, ми є далеко менше склонні ніж наші батьки приймати фальшовану гнобителями історію й оправдувати їх гнет. Російська історія, це треба тямити, була писана під гострою цензурою; і вже з тих причин є в ній багато ненаукового і попросту видуманого.

Ніхто не може заперечити, що це на тій території, яку нині означуємо назвою „Україна", була основана Руська Держава, зі столицею Київ, і що в одинацятому вже віці її культурні й економічні досягнення були великі. Українці слушно є горді на цей зазвязок своєї нації. Одначе Великороси хочуть заграбити їм це і присвоїти собі як вихідну точку для „одної і неподільної" Росії. Історія говорить інакше: вона каже, що в дванацятому віці предки Великоросів виемігрували з Києва в ліси і болота півночі і сходу й там через схрещення з дикими фіно - монгольськими племенами втратили цю цивілізацію, яку принесли з собою, стали новим народом і створили для себе орієнтальну московську державу. Великоруські авторитети тенденційно ігнорують дотичну історію зперед сімнацятого і вісімнацятого віку, коли то Україну прокувтнула Москва. Вони не добачують факту, що передтим незалежна Україна існувала у ріжних часах, і що в перервах над нею панувала Польща значно довше ніж Росія після її підбою, що можна також приписати її традиціям і тяготінню до Заходу. Історичні шляхи, так виразно розбіжні як московський і український, мусіли викликати виразну ріжницю характеристик і зазначити відрубність національностей.

Це не тяжко запримітити, що спосіб життя Росіян (ми можемо проминути додаток „Велико") є ще тепер сильно забарвлений лісовим і мочарним походженням. Вони є сирі люди, які не шанують ні себе, ні інших. Фактично до нині вони осталися примітивними, отарними людьми, Евразійцями, для яких культура Европи й культура Азії однаково є чужими. Українці, навпаки, опанували своє окруження і звернулись лицем до Заходу. В них проявляються всі ознаки старої культури, яку Европеєць, стрінувшися з ними, відразу пізнає як свою власну. Досвідчений і джентельменський нарід, з гідністю, повздержливий і гідний довіря, він цінить свободу, пошанівок, незалежність і жиє чисто та по мистецьки. Дійсно, Українці незрівнано більше мистецькі ніж Росіяни; одначе з огляду на цензуру вони не змогли виявити цього перед світом. Ґеній музики є в українськім народі; так як Італійці, вони є обдаровані гарними голосами. Також їх література є високого рівня. Та, на жаль, друк рідною мовою був заборонений у царських часах, одначе їх література збереглася в чудовій ліриці і в балядах, які залишилися в памяті простолюддя і були передавані віками з уст до уст. Ця література, передовсім, здобуває для Українців право на націю, бо це є література, яка могла вирости виключно на українськім ґрунті й бути навіяною українським героїзмом.

Рівночасно з забороною друку по українськи Росія також заборонила українську мову в промовах, викладах і науці. Вона навіть заперечила саме існування української мови, так як заперечила існування української національности. Українська мова була офіціяльно узнана як діялект московської мови. Одначе ріжниця між українською й московською мовою не є менша, як між польською і російською або англійською і німецькою. Апе навіть колиб воно так не було, то це справи не зміняло би, бо сама мова ще не рішає про національність.

Відріжняючись у походженні, мові, історії, а також у характері, темпераменті, звичаях, Україна і Росія мусіли видати з себе суперечні політичні системи. Від моменту, від якого Московія (чи Росія) існує, вона не знала іншого режіму, від понурого, грізного деспотизму. Більше як три віки її поняття уряду залишалося примітивним, азійським; ось у той спосіб не було ніякого прориву в лісовому і мочарному пануванні. Московський нарід ніколи не вмів довіряти один одному. Всі вони мають те почуття, що їх життя не буде зносним, а навіть безпечним, коли кождий з них окремо і всі разом не будуть контрольовані якоюсь брутальною силою.

Українці різьбили свою долю на інший лад. Свобода степу, зі своїм широким горизонтом, просякла їх кров, а стара цивілізація, яка цвила на їх землі, вивінувала їх розумом і зрілістю. Тому й не дивно, що кождий раз, коли тільки вони видали якийсь уряд із себе, він усе мав демократичну тенденцію. Ця склонність до демократії, треба підкреслити, проявлялася через цілу їх історію. Щоб відбивати напади сусідніх країв, знести переслідування і зводити безнастанні битви за незалежність, треба було гуртувати узброєних людей (козаків) і ввести мілітарний режім. Одначе цей режім усе був демократичний за своїм характером і його завдання все виконувала виборна рада, а президент (або гетьман) був вибираний що року. Лібералньість в уряді провадила до лібералньости в культурі. В 1632 р. заложив Петро Могила в Києві академію, чи університет, як ми називаємо нині; він сам був ученим з виробленим на тодішні часи імям в Европі; зновуж славні подорожники, відвідуючи цей край, замічували, що „Українці є розумні люди... вони люблять науку і, поминаючи малі виїмки, є грамотні".

Ось так поза Карпатами існували два світи. На півдні демократія боролася за право на життя й просвіта поширялася. На півночі панував деспотизм і процвитало варварство. Вічна боротьба між двома смугами була неминучою. Цей конфлікт є центральним, панівним фактом російської й української історії. Тепер є зрозумілим, що час клопотів у Московії на протязі сімнацятого віку треба розглядати в іншому освітленні, а саме як час, у якому велася завзята боротьба між півднем і північчю. Покровський, советський історик, має рацію, коли каже, що всякі Димитрії були „козацькими царями".

(Кінець буде).

ЧОМУ ІТАЛІЯ ДОСІ НЕ ВИКОРИСТАЛА СВОЇХ КОЛЬОНІЙ

Італія без сумніву одна з найгустіше заселених країн.

На просторі 310,000 квадратних кільометрів живе 42 міліони людей. Тому справа еміґрації була все одним з найважніших суспільних питань.

До 1925. року річно покидало Італію коло 400,000 еміґрантів. В 1924. році фашистівська влада стала спинювати еміґрацію, бо твердила, що „люди то найбільше багатство та ґарантія Італії". Рівночасно ведено сильну пропаґанду за дальший зріст населення.

Від 1926. року все енерґічніше домагається „місця під сонцем". Насамперед говорили про Малу Азію, потім присвятили вагу Балканови, поки все не закінчилося Етіопією, яка є „зовсім занедбаною країною, що торкається використовування природніх скарбів, і ідеальним тереном для італійської кольонізації".

Справа на перший погляд зрозуміла. Італія не має землі для кольонізації, душиться в своїх границях, треба людям дати хліб і тому всупереч власним зобовязанням треба почати війну. Та коли справі приглянутися ближче, то вона не така проста.

Передовсім **Італія має кокольонії, і то великі кольонії** Італійські посілости у північній Африці це Тріполіс з 900,000 квадратними кільометрами та Киранаїку з 600,000 квадратними кільометрами, себто разом 1,500,000 квадратних кільометрів землі. Це пять разів більший простір ніж Апенінський півострів. Крім того італійська Еритрея має 120,000 квадратних кільометрів, а Сомалія 460,000 квадратних кільометрів.

Та Італійців у тих кольоніях дуже мало. У Тріполісі живе 20,000 Італійців на загальне число населення 650,000, у Киренаїці 10,000 Італійців на 350,000 населення, в Еритреї 5,000 Італійців на 400,000 населення та в Сомалії 8,000 Італійців на 650,000 населення! Попри це кольонізаційні умовини в Тріполісі далеко кращі, ніж були в Альжирі зпочатку французької окупації.

Лібійське побережжя це більше **степ** ніж пустиня. На величезних просторах простягаються **пасовища та великі поля,** на яких росте **альфа,** знаменитий **матеріял для виробу паперу.** Крім того там достигає **бавовна.** Оази в Фезані дуже важні. Торговля в Лібії добре розгалузилася, а є знамениті вигляди, що землю, тепер пустинну, займуть завдяки наводнюванню та закладанню артезійських криниць. Зрештою Лібія ще в староримських часах була культурна провінція.

Отже виринає питання, чому за 25 літ італійської окупації число кольоністів у Тріполісі та Киренаїці, не згадуючи вже прирівникових кольоній, не перевищає навіть 300,000 душ, коли річна еміґрація з перелюдненої Італії виносила річно понад 400,000 душ? Чому, коли „шукають місця під сонцем", не вихіснували земель, які вже давно належать до Італії?

Відповідь є в звязку з усією кольонізаційною справою. Коли читаємо в італійських часописах статті про „заморську експанзію", то набираємо враження, що даний журналіст власність кольоній ідентифікує з господарським добробутом даної держави. Тимчасом таке твердження помилкове. Араби були заняли країни з високою цивілізацією та розвинені економічно, одначе ці землі під їх владою перемінилися в пустині. Еспанія мала в своїх руках більше як половину Америки, та це всеж таки не перешкодило поступневому упадкови її сили. Португальські кольонії виявляють дефіцит, а тимчасом кольонії, які процвітають, є під анґлійською або французькою управою. Таксамо слабі є італійські кольонії.

Цю появу годі пояснити лише більшими або меншими кольонізаційними спосібностями та видержаністю праці. Італійці, всупереч поширеному поглядови, належать до найвартісніших народів у світі. Вони дуже добрі орґанізатори та добре пристосовуються і до найтяжчих умовин життя. Та цього ще мало.

Щоби виконати великі кольонізаційні програми, до того потрібно не лише доброї волі й пожертвування, а передовсім величезних грошей. Щоби в Африці могли поселитися бодай кілька тисяч кольоністів, треба в підрівникових нетрях (джунґлях) або на сагарському піску втопити великі маси золота. А тимчасом Італія вбога країна.

Державний буджет уже багато літ кінчить дефіцитом, а останніми часами цей дефіцит значно збільшився та вимагає драконським засобів. На кольонізацію Тріполісу призначено розмірно високі суми, а всеж дуже малі, коли порівняти їх з величиною завдання. Що року виїздили по 400,000 італійських еміґрантів до Франції, Тунісу та Злучених Держав, замісць до Тріполісу, Киренаїки та підрівникових кольоній.

Можна дуже сумніватися, чи положення зміниться після окупації Етіопії. Передовсім, не зважаючи на висліди війни, злучені з цим видатки ще довгі роки пригнітатимуть італійський буджет. Вже хочби ця обставина внеможливить здійснювання сміливого пляну кольонізації на врожайних високорівнях Етіопії. Друга причина ця, що інвестиційні видатки в цих краях булиб далеко більші, ніж у Лібії.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, складаю щиро-сердечну подяку за участь в похороні моєї дружини Пелагії, котра померла після нещасного автомобілевого випадку дня 27. вересня ц. р. Найщиріша подяка шваґрови і його родині Григорієви Павлюкови й Анні Стружинській, котрі багато натрудилися і в моїм смутку давали розраду. Неменша подяка всій ближчій і дальшій родині, всім знайомим і сусідам, котрі жертвували вінці на домовину. Також сердечна подяка всьому членству від. 108 У. Н. Союза і членству від. 104 У. Р. Союза.

Хто би з позамісцевих рідних хотів ближчих інформацій, прошу написати на мою адресу: 4718 Першінґ Евеню, Парма, Огайо.

Михайло Скворонський
із сиротами.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина I.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

82

Староста помовчав, а опісля: — Думаю, дядьку Матвію, що ви отак від мене не втічете... Хтодорко! Стара! А знайди но там чого. Ні-ні-ні! Чекайте. Ви у мене по перве, у мене, у старости села Тилявки. Ви приїхали до нас здалека. Тепер мусите зі мною випити... Так... От моя стара знайде закуску, малий побіжить до шкальні...

Такого Матвій найменше очікував і найменше бажав. Але що робити? Відмовитися, значить смертельно образити. Не відмовитися... Як же Матвій може пити? У нього робота. У нього клопотів стільки...

До всього, коли той „поставить", не можна і собі відмовитися. А у нього зломаного гроша за душею нема. Та нічого не вдієш. Мусить зістатися.

Стара знайшла закуску — огірки, сало. Малий приніс півока. Налилися чарки: — Дайбоздоровля! — Пийте на здоровля...

Одна чарка, друга... Голос піднявся, збільшилися червоні на щоках простори, зменшилися очі. Староста близько підсунувся до Матвія і дихаючи йому під ніс, говорив: — А у вашій справі пораджу так: оправити криницю, надати їй богочоловічеський, так сказати, вигляд, — хороша річ, добра річ, золота річ... Що вже її наші люди не попоклепуть. Як пан був, то кожної весни привозив з ліса пару хур хмизу і гатив багно. Але що то хмиз? Стопчеться, згниє і знов багно. Але дати їй основно лад, зробити з баюри криницю ніхто не потрапив. Не тому, що не вміли. Боронь Боже! Не тому. А тому, що ніхто про це не хотів перший сказати. Ет, думає. Всі мовчать, чого я маю пертися наперед. І так було... А тепер зробимо ось так: Коли б, чуєте, захотіли це ви самі робити, то наші люди по перве, розгнівалися б, по друге, не допустили б. Сказали б: не ваша криниця, не ваше діло її поправляти. По третє — не дозволили б вам бити камінь. А ми зробимо іншак... Ми зробимо сход, прийдете ви, ще хтось (скажемо, дядько Стратон, здається, порядний господар). Я вийду і скажу: Так і так, люди добрі! Маємо ми у себе нових громадян. Правда, шкода, що вони нам землю перед самим носом викупили. Ну, але що ж зробите... Люди вони все таки свої, тутешні, православні. Дехто їм боронив доступу до криниці. Але, бійтеся Бога... То ж вода є Божа річ. Хіба ж можна людям води не дати? Але коли вже ми хочемо їх якось покарати, то зробимо таке: Бачите, яка та криниця. Не підійти, не під'їхати. Йде баба відро води дістати, то мусить усі свої грішні місця показати, бо ж не буде мочити спідниці. Так от хай наші нові громадяни набють онтам під горою каміння, хай підвезуть, а ми їм поможемо та зробимо разом таку криницю, що хоч сам цар, бери з неї воду... Що, ні? О, це буде щось інше... Тоді вони в один голос гукнуть: Правильно! Вірно! І будете бачити, що і самі підуть допомагати... А вам уже ніхто ніколи не заборонить доступу до води... Еее, чоловіче Божий! Нашу людину треба знати... А ця золота людина... Та що й казати. Але випемо...

— Та знаєте, старостто... — мнеться Матвій. — Я, як то кажуть... Знаєте... Йдучи, не сподівався, і так навіть, як то кажуть...

— Но-но-но! Знаю, знаю... Що там. От просто, ви у мене, я у вас. По старому звичаю... Добре, що ви зайшли. Дуже добре. А то думаю: от приїхали, а ніодин і носа не покаже... Дуже добре, що зайшли. А то коли б почали змагатися, борикатися... О, тоді хай Бог боронить. Тоді ворожнеча до віку не минула б. Ви знаєте, що наші, дехто навіть до церкви не хотів ваших допустити. От їй-бо! Не гріх, що божуся. До церкви... І таке може статися... Що ж... Народ є народ, до того темний...

Дядьки частувалися й закусували. Матвій з болем серця випивав кожну чарку. Не подобалося йому таке „наше" ставлення справи, але що ж подієш... Колись може навчимося, а тепер добре, що і так. Староста показався Матвієви добрим, простодушним хитряком, який, коли й нашкодить кому своїми хитрощами, то нікому іншому, як собі. Тому у нього і хатинка маленька у землю вгрузла. Тому і долівка землить. На все є, а на долівку бракнуло. Так і звикся без помосту. Але почастуватися... Ну, так вже і Бог приказав. Сьогодні у себе, а завтра в кума...

Сталося так, як казав староста і криниця приняла „богочоловічеський образ". Дерманці брали вільно воду, скільки могли.

—o—

Дні йшли. Тверді, пільні, сонячні, мужицькі дні. Росли хуторі, спіло на полі, жали, збирали. Озимина вся була на Матвієвій, Івановій, Кущиній та Стратоновій ділянці. Ділили відповідно до скількости десятин, а ті, на яких полі росло збіжжя, діставали більше. Знов сварня, знов невдоволення. Кожний хотів кращий сніп. Жали разом, ділили півкопи. Матвієви лишилися здебільша півкопи поляглиці, але він махнув на те рукою. — Хай беруть! Хай вже скорше кінчиться той жидівський хайдер. Буду щасливим, коли сам на свому посію, сам зберу, сам зїм...

По жнивах оранка, докінчення будівлі, сіяння озимого. Всі за винятком малих у праці. Сонце встає — люди встають. Сонце сідає, люди кидають працю, — несуть потомлені руки до себе.

Надійшла осінь. Перший вересень. У неділю, два дні перед цим, піп заявив у церкві: — Люди добрі. Від першого відкривається школа. Посилайте до неї своїх дітей, хай вчаться доброї нашої віри і добрих діл.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

МАЛЬОВАНІ ШПАКИ.

Від кількох днів знавці птацтва в околиці Белевилю, в канадійській провінції Онтаріо, були немало здивовані появою невиданих досі птахів. Виглядом птахи скидалися на шпаків. Мали теж таке темне піря, як шпаки. Тільки що хвости мали жовті, як шпаки нікоили не мають. І шпаки від них утікали.

Дивилися знавці птацтва в книжки й такої птиці там не знайшли. Піймали кілька штук і тоді справа вияснилася: в птиць хвости були мальовані фарбою. По розслідi справа вияснилася: Це один фармер, що мав багато клопоту зі шпаками, захотів їх позбутися. Зловив він кілька з них у сильця та помалював їм хвости жовтою фарбою. Він догадувався, що інші шпаки від цих повтікають. І не помилився. Немальовані шпаки втікали від шпаків з мальованими хвостами. Не пізнавали в них своїх сестер ні братів, ні тіток ні стрийків.

Стільки може зробити мальований хвіст у птиці. Це трохи нагадує людську породу. Нам но якась людина має трохи інші погляди, а вже часто люди забувають, що це теж людина. Деколи навіть поглядів не треба: вистарчить невеличка переміна в ноші, а нам уже здається, що маємо до діла з іншим чоловіком. Або може й з нелюдом.

ЗДУРЕНІ ПТИЦІ.

Дурення птиць дрібкою фарби пригадує двох старинних грецьких малярів, з котрих один звався Дзевксіс, а другий Паразій. Жили вони ще яких 2,300 літ тому. Спереча́лися з собою за те, хто з них кращий маляр. Постановили нарешті вирішити справу практично, що кожний змалює відповідно до своїх сил найкращий образ. Дзевксіс намалював винне грозно так хитро, що птиці прилітали до образу й дзьобали його, думаючи, що це справжній виноград.

„А де твій образ?" спитався Дзевксіс, уже чуючися побідником.

„А ось онде!" показав Паразій.

„Чомуж не відслониш полотна", говорить Дзевксіс, придивившися на образ, „та не покажеш, що на ньому намальовано?"

„Та то власне на ньому полотно й намальовано!" каже Паразій.

І справді на образі була намальована тільки полотняна заслона. „Як бачу", каже Дзевксіс, „ти кращий маляр від мене: я здурив птиці, а ти здурив того, що здурив птиці".

Чи не моглиб онтарійські природники сказати тепер тому фармерови, що мальовав шпакам хвости?

ДВІЙНЯК ЕТІОПСЬКОГО ЦІСАРЯ.

Як етіопський цісар Гайлі Салясі піде до битви, з ним піде жовнір, що під кождим оглядом буде наслідувати цісаря. Вибрано на це чоловіка того росту, що цісар, почеплять йому штучну бороду, що скидається на цісарську, будуть над ним носити червону парасолю, як це носять в Етіопії за одним тільки цісарем.

Ціль цих заряджень ясна. У цей спосіб думають відвернути увагу від справжнього цісаря та звернути можливі напасти на цісаревого двійняка. Кажуть, що десь один етіопський цісар пішов за цим звичаєм та втратив життя.

ДВІЙНЯК АВСТРІЙСЬКОГО ЦІСАРЯ.

Це могло би видаватися дикарською хитрістю. Та вживали її не тільки чорні цісарі в Африці.

Адже льокай останнього цісаря Австрії, Франца Йосифа Першого, позивав по смерти цісаря цісарську спадщину за заплату за те, що вдавав цісаря при ріжних парадах. Відомо, щоби заграти цісаря, льокай мусів бути цісарського росту, мусів запустити собі цісарські бокобороди, гнутися й трястися, як старець. Ходив цей льокай у парадах Божого Тіла та виходив на бальконі, як одушевлені побідами Віденці демонстрували під цісарською палатою.

Очевидно, Віденці не знали, яку шутку робив собі з їх патріотичних почувань цісар, і були би не знали, якби не позов льокая.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ БІК СПРАВИ.

Не виключене, що, кажучи льокаєви грати цісаря, австрійський цісар або його оточення передбачувало теж таку можливість, що хтось з „дорогих народів цісарської монархії" захоче засвідчити свою любов вистрілом з револьвера.

Така куля попала би не цісаря, а льокая. По монархії пущено би вістку, що цісар ранений тяжко, але лікарі роблять зусилля його ратувати. Пішли би молебні по церквах за цісарське здоровля. По якімсь часі цісар міг би показатися здоровий як риба. Хоч льокай, що дістав кулю, міг померти.

У цей спосіб цісар може мати не одно життя, а кілька. Навіть сім жить, як кіт.

Щось у тому роді практикувалося на панських дворах з наукою молодих паничів. Петро Кропоткін, російський революціонер, у своїх споминах пише про себе самого, що його батько, багатий московський поміщик, держав спеціяльно хлопця, Петрового ровесника, котрого завданням було брати в шкіру, як молодий панич не навчився лекції.

З ОБЄДНАННЯ

Згідно з артикулом 18 статута „Обєднання Українських Організацій в Америці" і на підставі ухвали екзекутиви з дня 4-го жовтня б. р. відбудеться в Джерзі Сиïи, Н. Дж., 83 Гренд стріт, в **суботу, дня 26-го жовтня 1935 р.**

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ

з таким порядком нарад:

1. Відкриття.
2. Звіти екзекутиви.
3. Звіт контролі.
4. Реферати:
   а) Організація централі військово-спортового виховання в Америці.
   б) Видання Обєднання.
   в) Участь Українців у світовій виставі в Ню Йорку в 1939 р.
   г) Духові змагання серед молоді.
5. Внески і запити.

Наради зачнуться в годині 1-шій пополудні. Всі члени Виконавчого Комітету обовязані явитись на засіданню.

За „Обєднання Українських Організацій в Америці":
О. Ревюк, предсідник, **Л. Мишуга**, секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Ювилей десятьлітнього існування Українсько-Американського Горожанського Клюбу.

Наша громада матиме змогу взяти участь у ювилею, який влаштовує Українсько-Американський Горожанський Клюб. Хоч цей клюб не є великий числом членів і членниць, то зате є діяльний. Щоб цю діяльність виявити, требаб про те ширше розписуватись. Та місце в часописі дороге, тому обмежуюсь тільки до пару слів. Позатим кожний довідається про те все дня 27. жовтня ц. р. на святочнім ювилею.

Невпинна ідейна праця клюбовців змагала і змагає далі до цього, щоб дати помічну руку нашим поселенцям, що бажають стати горожанами цього краю, а далі до того, щоби вести пропагандивну працю поміж Американцями. Не треба дбати, щоб вони знали, чиї ми діти і які наші ідеали.

Клюб давав і дає жертви на всі потреби наших братів з нашої рідної України. Фінансовий звіт з цеї жертвенности буде поданий пізніше. Все те робив Укр. Ам. Горожанський Клюб не для хвальби, але з ідеї. Робить на те, щоби був добрим приміром для інших, щоб навчити і найбільш відстали розуміння ваги організаційної сили. Побачимо, що малий гурток міг жертвувати сотки долярів на краєві цілі, а також і на американські. Наш Клюб причинився також і до здвигнення нашого Українського Народнього Дому.

Тому у ювилею повинні наші громадяни взяти численну участь, щоб звеличати десятьліття праці і віддати пошану померлим членам. А між тими померлими знаходиться теж і бл. п. о. Лев Левицький, основник клюбу, як теж інші громадяни. При нагоді ювилею склонім наші голови перед тінями померших і таких патріотів як бл. п. о. Л. Левицький, що де перебував за життя, там залишив добрі діла для нашого українського народа. В особі бл. п. о. Левицького вирвала нам невблагана смерть передчасно одного з найбільших жертводавців американської України, що взивав нас завжди до добрих діл, до любови і створення сили, якої нам так треба.

Гавриїл Туркевич.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на підмогу курсу української мови в університеті Колюмбія.

Членкиці товариства „Золота Липа" (Анна Гриб, Юстина Чудакевич, Анастасія Борсук, Богданка Кефур, Магда Бакак, Ольга Наливайко, Анна Хархан, Марія Старчевська, Ольга Данилюк і Марія Білецька) влаштували імпрезу, щоб зібрати трохи гроша на вище згадану ціль. Голова цього товариства, п. Евген Білецький, сказав дуже гарну промову, подякував усім членицям за їх труд і заохотив приявних, щоб допомогли нашій молоді вчитися мови своїх батьків в одній з найбільших на світі університетів, у славній Колюмбії в Ню Йорку. Імпреза принесла $20.10. Ці гроші доручено комітетови Допомогового Студентського Фонду Українського Університетського Товариства в Ню Йорку.

Інші наші товариства повинні би піти слідами „Золотої Липи".

Приятель молоді.

Фільософ.

В карти граю з приємности, але як програю — не маю приємности і не граю.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВЛАШТОВУЙМО ВИСТАВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА.

Де тільки є нагода, повинні ми уладжували вистави українського мистецтва, які є добрим і великим пропагандивним засобом серед Американців. Ще досі американський загал мало обзнайомлений з Україною. А то й зовсім нічого не знає про нас. Вина за те, що про нас так мало знають, спадає на нас самих, бо не хочемо, чи не вміємо зарепрезентувати себе там, де є нагода.

Тут хочу сказати кілька слів про українську будку на виставі в Помона (Кавнті Фейр Помона, Каліф.). Влаштовував її п. Р. Пекай, за що належиться йому признання, бо ця маленька будка звертала на себе увагу та своєю красою і артистичним уложенням притягала око чужинців, що живо заінтересувались українським мистецтвом, розпитуючи про нього і подивляючи його красу. Не зважаючи на малу скількість українських експонатів, вони здобули багато нагород та зробили велику пропагандивну роботу. Вірю, що набудуче український загал в Америці буде більше інтересуватися такими справами та висилати свої річи на вистави там, де їх потрібно. Хай не буде так, як на цій виставі, в якій крім кількох одиниць наш загал не брав ніякої участи.

А. К.

ЧИ НЕ СОРОМ НАМ?

Переглядаю кількома наворотами списи тих громад, що ще досі не прислали редакції „Свободи" історії своїх громад. Між тими громадами є, як здається, дуже багато малельких місцевостей, але є ще й такі як Ансонія, Обурн, Бінгемптон, Карнегі, Мікіспорт, Майнерзвил, Скрентон, Провіденс, Шенандоа, Толідо, Йонгставн і т. д.

Не хочеться вірити, щоб у тих громадах не було хоч по одній свідомішій людині, якаб зрозуміла вагу цеї доброї справи та якаб могла зібрати і подати хоч кілька дат, потрібних для нас усіх. Треба таки соромитися, що в нас іще можливе таке недбальство. Правда, що воно можливе й те, що певно один спихає в громаді ту справу на другого. Але вже минуло стільки часу, що кожний може переконатися, що таке думання не доведе до нічого. Тут треба на мітінгах відділів У. Н. Союза по тих місцевостях, які не подали описів громад, справу ту наново піднести і рішити, хто має заняться тим, щоб у Пропамятній Книзі У. Н. Союза були історії не тільки відділів У. Н. Союза, але також тих громад, де ті відділи знаходяться. Це буде дуже цікаво кожному з нас прочитати, що ми маємо по громадах, бо щойно по тім пізнаємо, яку ми собою уявляємо силу в Америці.

І не розумію також, чому про те не дбають наші священики чи дяковчителі, бо вони є по всіх більших місцевостях і для них не булоб це великим трудом розвідатися в громаді про її початки, про перших піонірів і т. д. А те, що є тепер, уже легко подати.

Семен Пелех.

— Володко сказав мені вчора, що за кожним разом, як мене бачить, я гарніша.

— А не міг би частіше бачитися з тобою?

В шинку.

— Слухайте, пане, ви журналіст, то будете знати, чи буде війна?

— А котра година?

— Пять хвилин по півночі.

— О, то буде, як вернусь до дому.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

UKRAINIAN EXHIBIT

A Ukrainian group will take part in the "Culture Mosaics" on Central and Eastern Europe — a program of folk dances and songs of foreign culture groups — which will be presented Wednesday evening, 8 P. M., October 30th, 1935, in the School of Education auditorium of New York University, West 4th and Greene Streets, New York City. Admission is free. All our young people are urged to attend.

JULIA KUSY.

CHAOS IN COLLECTIVE FARMS

Pravda, Moscow, August 26th, 1935, publishes interesting correspondence from a certain Agranovsky, an Inspector, who was sent into the district of Voronezh in order to supervise the harvest. Agranovsky is known for having last year sent to Siberia many thousands of members of the Collective Farms who had not completed their work in time.

"The individual farmers (not formed into Collectives)," writes this correspondent, "have already succeeded not only in gathering in their wheat but even in threshing it; but on the Collective Farms, one sees quite a different state of affairs — the fields are full of people but the work does not progress. At the first drop of rain everyone runs towards the village. But even when the sky is clear, work does not progress any more. In all corners of the fields peasants gather to discuss the orders for the work, and they do not seem to be able to agree. Often the fields are empty but the villages are full of animation. Peasants walk about in the streets smoking and talking. The local village Soviet holds a permanent meeting. Look at the communal joinery which includes sixty workers! It is quiet. A score of workmen are assembled around a bench, talking in order to pass the time. They pretend to be short of nails which ought to have been sent to them from Voronezh several days before. In the meanwhile, several thousands of tons of hay and wheat are perishing in the fields."

"Ofinor's" Correspondent reports that the campaign for the harvest again faces the problem of Manual Labor; because the Collective Farms are always lacking workers; although theoretically the work should be carried out by the members associated together. "Za Industrializatziu," Moscow, explains this paradoxical situation. The members of the Collective Farms, when they work on their land, only receive a promise to take their share after the completion of the harvest — a surplus which is very problematic; but when working with their neighbours they receive a real reward in addition to some food. This is why the Collective Farms which are most prosperous have an abundance of workers while the poorer ones have only women and children.

The same thing is found in the Donetz Mines in the Ukraine, where the workers leave in large numbers in order to join the Collective Farms where they can, at least sometimes, get something to eat.

Another paper, "Selskoe Khozaistvo" (Socialistic Agriculture) announces that during the month of July alone more than six thousand workers deserted the mines in order to go to the agricultural regions.

(Ukrainian Bureau, London)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

NEW YORK CLUB COUNCIL CONVENTION

A gathering of 210 delegates and members of member clubs besides a goodly number of guests and parents made possible the success of the First Annual Convention of the American-Ukrainian Club Council of the City of New York, held during the Columbus Day week-end at the Ameruks Hall, 209 East 5th St. Sensible resolutions were passed by the delegates and members to keep the present executive board of the council busy for the ensuing year.

The most ideal and sensible resolution was suggested by Mr. Michael Lisowy to estblish an American-Ukrainian Center for the American-Ukrainian youth of this city. A collection was taken towards a building fund for this project.

Mr. Stephen J. Jarema, candidate of the Regular Democratic designation for the 8th A. D. of Manhattan, presented an inspiring speech to the vast audience. "The council is for the mutual efforts of the clubs, and will keep a close association with the clubs. Let's keep that word 'Ukrainian' in the future," he emphasized.

Mr. Michael Pawlyshyn presented a heart-appealing speech to revoke the recognition of Russia by America. A resolution was passed unanimously to send a petition in this matter to President Roosevelt and the Congressional leaders of New York.

President John W. P. Slobadin urged the youth to promote better understanding between themselves and their parents. He also emphasized the necessity of fighting propaganda against our nationality.

Mr. Stephen Brylinski, president of the Ukrainian Junior Knowledge Society, spoke on the proposed publication of an interborough periodical, which is to appear beginning January 1, 1936.

To make preparations for a Ukrainian exhibition at the forthcoming World's Fair to be held by New York City in 1939, was suggested by the talk of Mr. Andrew Dralla, president of the Ukrainian Social Club of Astoria.

"Why not have an American-Ukrainian theater for our youth?" asked Mr. Stephen Hupolowsky, president of the Club Ukraine of the Bronx.

Mr. Michael Lisowy, executive of the Ameruks, and Mr. Paul Ripka, executive of the Bramberuks of Brooklyn, emphasized the responsibility of coherent organization.

Mr. Taras Dusanenko, president of the Ukrainian Tridents, stressed the necessity of keeping our envied customs and costumes from the other Slavonic nationalities who are eager to claim them as theirs.

It was reasonable to expect of a young playwright of Ukrainian life to speak to the multitude in the Ukrainian tongue. Mr. John Myshchuk announced that the younger folks as well as the older folks should watch for the announcement of a play depicting the life of the American-Ukrainian youth and the parents, which is to be produced during the coming Ukrainian Lenten season.

Mr. Michael Terleski, chairman of the convention, repeatedly stated that the responsibility of an assignment must be taken seriously, and it must be fulfilled properly.

The chairwoman of the constitutional committee of the Council Miss Kay Pytak, read the constitution to the delegates and the members. The constitution was adopted by a unanimous vote.

The officers of the Council for the ensuing year are as follows: Mr. John Slobadin, president; Mr. Michael Pawlyshyn, first vice-president; Miss Kay Pytak, second vice-pres.; Miss Stephanie Karpes, treas.; Mr. Michael Kozulak, secretary; Mr. Michael Pawlyshyn, publicity director; Mr. Michael Smaligo, athletic director; deputy athletic directors of the individual boroughs of the City of New York; Mr. Peter Hnatow for the Bronx; Mr. Paul Ripka for Brooklyn; Mr. Andrew Dralla for Queens; and Mr. Michael Wykytrich for Manhattan.

MICHAEL PAVLYSHYN.

NEW CLUB FORMED

A Ukrainian Social Club was organized in Palmerton, Pa. The club consists of quite a number of Ukrainian-Americans. One of its purpose is to unite the young Ukrainians in Palmerton. It hopes to achieve quite a number of things this year and the future looks bright.

A gala opening was held on Saturday, October 5th. The girls prepared the refreshments. For entertainment an amateur program was given. Almost all the members participated in this event. A few games were played, after which everyone went home well satisfied.

The officers of the club are: Peter Pahula, Pres.; Mary Kost, Vice Pres.; and Tessie Hishta, Secretary.

NICK KLYMYSHYN.

DOINGS AT GREAT MEADOWS

Since the time Avramenko's Ukrainian dancing school was organized in our town, Great Meadows, L. I., we have made some appreciable progress.

On October 6, 1935, "The Young Ukrainian Social Club" was organized with an initial membership of 33 of our young people. The following are our officers: John Gawdon, President; Katherine Pryslak, Vice-President; Emilia Dudiak, Secretary; and Joe Kowalczuk, Treasurer. Steven Ozyjowski was elected as our dancing instructor.

As part of the club's entertainment program, initiation ceremonies will be held at our next meeting.

EMILIA H. DUDIAK.

UKRAINIANS IN TERCENTENARY PARADE

On Saturday, October 12th, 1935, my family and I attended the great parade, held in Hartford, Conn., bringing to a close the Connecticut Tercentenary celebrations. In all my young life, I never saw a more spectacular scene. The parade began at 10:30 sharp, and lasted 4 hours. There were bands from other states, and many marchers proved to be from out of state also. The parade started with the Governor's Foot Guards; after them came wave on wave of marchers, to the tune of lively band music. I was eagerly awaiting the approach of the Ukrainians. Finally the familiar strains of the well-known Ukrainian band from Woonsocket were heard. This band is the same band that headed the Ukrainian marchers in Ansonia several weeks ago. Following it came the Ukrainians in their native garb. The men wore blue shirts and yellow neckties. Ukrainian delegations from New Britain and New Haven and the Ukrainian Red Cross also marched. It was indeed a pleasent sight to see them all taking part in this huge parade.

ELSIE HWOZDEWICH,
Ansonia, Conn.

— Чи ви знаєте мою жінку?
— Ні, не маю приємности...
— А звідки знаєте, що то приємність?

THE SPORT WHIRL

SPORT PROGRESS IN WEST EASTON

Recently I had the unexpected pleasure of meeting Alexander Yaremko, Director of the Basketball Department of the newly reorganized Sport Division of the Ukrainian Youth's League of North America. He stopped in our town and inquired about our local athletic conditions and prospects. In turn we surprisingly informed him that the West Easton Ukrainians were represented in baseball this season and that it was largely due to his many inspiring and encouraging sport articles appearing in the Ukrainian Weekly that prompted us to organize a team also. Whether we complied with his wishes and suggestions and did our part, is for you to decide by considering our team characteristics and activity.

Our national colors appear on our uniforms and bear the bold inscription—"Ukrainian A. C."

Out of thirty-five games played, we lost but nine. We competed with the Ormrod, and Hazleton Ukrainian teams, while the Allentown and Scranton games could not be arranged. All but two of the players are of Ukrainian descent. While playing all these baseball games we ran into a deficit, but this, we hope, will soon be remedied by the proceeds from the plays and card parties that our Ukrainian Catholic Youth Club is now preparing to present. The club is also sponsoring a baseball team. This is real cooperation and the right spirit, don't you think so?

Mr. Yaremko further explained why we Ukrainians should have more athletic teams. So we have decided to organize a Ukrainian Girl's Basketball Team, even even though we have no home floor. We have some talented athletic girls and we believe that where there's a will there's a way. When we do organize, we hope to meet some of the girls' teams which the Mr. Yaremko expects will be formed this winter.

Personally, I believe that Alexander Yaremko is doing progressive work among the American Ukrainians in sport and we from West Easton are back of him one hundred per cent despite our financial and accommodation difficulties. We only hope the other communities also rally to his support and offer their fullest cooperation so that we can form those athletic leagues about which so much has been written — in order to promote unity among our youth and provide social intercourse with Ukrainians from other districts.

JOHN DASHOWSKI,
Manager of Ukrainian A. C.
West Easton, Pa.

CHESTER JUNIORS PRACTICE BASKETBALL

After two years of successful basketball under the leadership of John Panco, the Chester Ukrainian Juniors will, for the third consecutive season, take to the court with Mr. Panco as coach.

The Chester lads, as in the past two years, should pile up another neat record this year with these veterans: Walt Luzak, high scorer for the past three years; Miron Hlywiak, who is next to Luzak in scoring; Pat Melnick, a fast passing guard; Nick Drulik, alert new comer who only last year broke in with the Ukrainians; Johnny Peciuch, Stan Steciw, a lanky center; Flash Zabitka and Al Lucyk. Melnick and Drulik form one of the best guard combinations of their size in Chester and vicinity. Melnick was selected captain for the following season.

The Chester Ukrainian people will have a chance to view many a thrilling game when their lads bring from Wilmington Boys' Club Reapers and from Philadelphia the Stanfield Spiders, coached by Al Dowbenko, who does his playing with the noted Chester Ukrainian quintet. These teams from their respective cities represent the best quintets of their calibre.

Those who enjoy watching all-locals in action may see the Juniors tangle with the Chester High School J. V's., St. Roberts High School J. V's., and if possible to arrange, may meet the St. Roberts High School Varsity.

One of the Chesterites principal troubles is that in three years of existence, they have not been able to meet any Ukrainian teams, and though they have communicated with the Ukrainian Weekly before, they did not receive any replies to their challenge. But this coming year the Chester boys will bring to Chester as many Ukrainian teams as possible, so if any teams are interested and would like any information as to the dates, directions to Chester and Ukrainian Hall, etc., please write to: — Ukrainian Juniors, c/o Al Lucyk, Ukrainian Hall, 4th and Ward Streets, Chester, Pa.

OHIO SPORTS LEAGUE

At the last meeting of the Ukrainian Sports League in Ohio, held in Rossford, September 1st and 2nd, 1935, a constitution was adopted and plans laid for the future. It was decided to donate a trophy this year to the winning team and a cup to the runner-up, which will be presented at a banquet to be held at the end of the season. It was also decided to permit the entrance of clubs or teams into the league from outside of Ohio. The next meeting will be held in Cleveland, Ohio, November 24th, 1935.

Any club wishing information regarding our sports league should write to any of the following: John S. Billy, Pres., 1327 Buhrer Ave., Cleveland, Ohio.; John Menchack, Vice-Press., 876 Grant St., Akron, Ohio; Michael Kushner, Treas., R. F. D. No. 3, Perrysburg, Ohio.

— Я чув, що ти оженився задля посагу.
— Щож я мав робити? Посагу без жінки не дають!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(11)

Лейді Бет Барклі відзискала свою відвагу, як побачила, що ці люди не думали робити їй нічого злого. Вони відносилися до неї з видним поважанням. З юрби, що розтяглася на землі перед нею, тепер устала висока дівчина незвичайної краси, з золотим волоссям, та підійшла до неї розмріяна.

Лейді Бет Барклі усміхнулась. Дівчина усміхнулася собі, але сміх її скоро пропав з її обличчя, як вона тільки пригадала собі, що за усміх тут карають смертю, поки на землю не вернеться Іскандер, син Баала.

„Де я?" — спитала лейді Бет. „Що це за край?" Дівчина заперечила головою, не розуміючи ні одного слова. Потім вона спитала: „Хто ти є?" Чи ангел Баала, нашого бога, післаний ним з висоти?" Тепер лейді Бет заперечила головою.

Ніярх, пророк і найстарший жрець, відчинив поволі очи та подивився на дивну сцену. Він устав та підійшов до лейді Бет, немовби в релігійним захопленні. Його очі запалилися фанатизмом. Надармо він шукав знаку, по якім міг би пізнати, чи це приятелька чи противниця.